

ΓΑΛΑΖΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ Σ. ΔΕΛΤΑ

Μάγκας

ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σειρά: Γαλάζια Βιβλιοθήκη

Πηνελόπη Σ. Δέλτα
Μάγκας

Παραγωγή: ΜΙΝΩΑΣ Α.Ε.Ε.
1η έκδοση: Φεβρουάριος 2012

© Εικονογράφηση εξωφύλλου: Σπύρος Γούσης
Τυπογραφική διόρθωση: Αθηνά Λυρώνη
Προσαρμογή εξωφύλλου – Σελιδοποίηση: Ιάκωβος Ψαρίδης

Copyright © για την παρούσα έκδοση:
Εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ
Τ.Θ. 504 88, 141 10 Ν. Ηράκλειο, ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 27 11 222 – fax: 210 27 76 818
www.minoas.gr • e-mail: info@minoas.gr

ISBN 978-960-481-641-5

ΠΗΝΕΛΟΠΗ Σ. ΔΕΛΤΑ

ΜΑΓΚΑΣ

Οι πρώτες μου απορίες

Κοίταξα τ' αγόρια και σκεφτόμουν.

Ο Λουκάς έγραφε σιωπηλά, τα φρύδια του σουφρωμένα, θυμωμένος ακόμα, ενώ ο Βρασίδας, με τα χέρια στις τσέπες, πήγαινε κι ερχόταν, καθόταν και σηκωνόταν, σφύριζε και τραγουδούσε, φασάρευε*, γύρευε να δείξει πως διασκεδάζε ωραία. Αλλά βαριόταν φοβερά.

Νυσταγμένος τον ακολουθούσα με το βλέμμα, κλείνοντας τότε το ένα μάτι τότε το άλλο, και συλλογιζόμουν.

Γιατί άραγε αντιπαθούσα τόσο τον Βρασίδα; Τι ήταν που δεν μ' άρεσε σ' αυτόν; Τα πεταχτά του χείλια; Το βάδισμά του το νωθρό*; Ή μήπως η ματιά του, που δεν σε κοίταζε ποτέ κατά πρόσωπο; Ήταν οι γραβάτες του οι σφανταχτερές*; Τα μαλλιά του τα πομαδιασμένα* και κολλημένα στο μέτωπο; Ή απλώς η αντίθεσή του με τον ξάδελφό του, τον Λουκά;

Γιατί ήταν μεγάλη η αντίθεση αυτή. Ο Λουκάς, λιγνός, λεπτός, λίγο σκεπτικός πάντα, με τα γαλανά ορθάνοιχτα μάτια του που σε κοίταζαν ως μέσα στην καρδιά, τα σγουρά του κοντοκομμένα μαλλιά, βρουτισμένα* πίσω, ξεσκεπάζοντας το μέτωπο. Ο Βρασίδης, ένα χρόνο μεγαλύτερος, παχύς, μαλθακός*, σάψαλος*, πολυλογάς, κυράτσα*.

Τι μ' ένοιαζαν όμως εμένα όλα αυτά, και τι με πείραζαν;

Γιατί μου έκανε τόσο κακό η παρουσία του, που δεν μπορούσα να βγάλω το μάτι μου από πάνω του;

Περνούσε η ώρα και ο Λουκάς όλο έγραφε.

Στο τέλος βαρέθηκε στα σωστά του ο Βρασίδης, πήγε κοντά του και του είπε με αέρα:

— Έλα, ξεμπέρδευε το μάθημά σου και πάμε στο περιβόλι.

— Να πας μονάχος σου, του αποκρίθηκε ο Λουκάς. Εγώ δεν παίζω μαζί σου.

— Καλέ τι μου λες, καλέ; έκανε κοροϊδευτικά ο Βρασίδης.

Ο Λουκάς πετάχτηκε πάνω.

«Τώρα θα πέσει ξύλο» είπα μέσα μου και χάρηκα λιγάκι, γιατί ήξερα πως, αν κι ένα χρόνο μικρότερος, ο Λουκάς θα του τις έβρεχε.

Μα βαστάχθηκε και κάθισε πάλι στο τετράδιό του.

— Δεν παίζω με ανθρώπους που βρίζουν, είπε.

Ο Βρασίδης γέλασε.

— Τι σε νοιάζει εσένα τι λέω εγώ για τον Βασίλη; έκανε.

— Τον αγαπώ τον Βασίλη. Και δεν παραδέχομαι να τον λες εσύ ζώο.

Με πόνεσαν τα λόγια αυτά του Λουκά, σαν να με είχε δείρει.

— Μα δεν το είπα μπροστά του, δικαιολογήθηκε ο Βρασίδας.

— Ακόμα χειρότερο. Φοβάσαι να το πεις μπροστά του και το λες πίσω του.

— Πφφφ... έκανε ο Βρασίδας, ένας παλιοδούλος...

Αυτήν τη φορά δεν κρατήθηκε ο Λουκάς και του ρίχθηκε.

Μ' αυτός, που κάτι ήξερε από τις γροθιές του Λουκά, δεν τον περίμενε. Μ' έναν πήδο βρέθηκε στην πόρτα, κατέβηκε κουτρουβαλιστά κι έφυγε, χωρίς καν να πάρει το καπέλο του.

Κάθε άλλη ώρα θ' αρπούσα το καπέλο αυτό στα δόντια μου και θα το έκανα κουρέλι. Μα όλη αυτή η κουβέντα με είχε μελαγχολήσει τόσο, που ούτε κούνησα.

Ενώ ο Λουκάς εξακολουθούσε να γράφει, εγώ ακούμπησα το κεφάλι μου στα πόδια μου και αφέθηκα στη συλλογή*.

Όσο κι αν αγαπούσα τον Λουκά και αντιπαθούσα τον Βρασίδα, αυτήν τη φορά δεν μπορούσα να δώσω δίκαιο στον αγαπημένο μου. Ακούστε την ιστορία του καβγά.

Ο Βρασίδας ήθελε να κόψει ένα μεγάλο τσαμπί άγουρες μπανάνες που κρέμονταν σε μια μπανανιά. Ο Βασίλης ο περιβολάρης τον εμπόδισε. Είπε πως ήταν πολύ πράσινες ακόμη, πως έπρεπε πρώτα να κιτρινίσουν οι μπανάνες της απάνω σειράς, και τότε μόνο να κοπεί το τσαμπί και να μπει στην ψάθα, για να ωριμάσουν και οι άλλες. Τίποτα ο Βρασίδας. Επέμεινε και θύμωσε. Και μόλις γύρισε ο Βασίλης τη ράχη, τον είπε «ζώο». Τότε θύμωσε και ο Λουκάς και τα δύο ξαδέλφια μάλωσαν.

Με όλη την αντιπάθεια που είχα για τον Βρασίδα, αυτήν τη φορά βρήκα πως ο Λουκάς είχε άδικο.

Ήταν πρώτη φορά που με πλήγωναν και με πρόσβαλλαν οι ανθρώπινες προλήψεις.

Έκτοτε, άκουσα πολλές αδικίες στη ζωή μου. Μ' αυτή η πρώτη με πόνεσε, με πλήγωσε πολύ.

Συνηθίζουν οι άνθρωποι να λεν άλλους ανθρώπους «ζώα», «κτήνη», «τετράποδα», για να βρίσουν και να τους πουν περιφρονητικά πως δεν σκέπτονται, δεν αισθάνονται, δεν κρίνουν, δεν νιώθουν. Το άκουσα και το ακούω. Μα δεν το συνήθισα ποτέ.

Γιατί άραγε είναι περιφρονητικό να σε πουν ζώο; Γιατί είναι προσβολή να είσαι τετράποδο; Ή μήπως ο αριθμός των ποδαριών κάνει την αξία των ζωντανών; Ή μήπως εμείς δεν αισθανόμαστε; Δεν κρίνουμε; Δεν αγαπούμε; Δεν πονούμε το ίδιο, αν όχι και περισσότερο από τους ανθρώπους;

Αυτές ήταν οι σκέψεις που κείνη τη μέρα τόσο με τυράνησαν, ώστε από τότε αποφάσισα να σας πω μερικές ιστορίες της ζωής μου, για να δείτε όχι μόνο πόσο άδικοι είστε σεις οι άνθρωποι, αλλά και να πειστείτε πως εσείς είστε υποδεέστερα όντα από μας, αφού εσείς δεν έχετε την ικανότητα να μας καταλαβαίνετε, ενώ εμείς σας εννοούμε* πάντα μ' ένα σας μονάχα βλέμμα, με μια σας κίνηση, ακόμα και από τον τόνο μόνο της φωνής σας, αδιάφορο τι γλώσσα μιλάτε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Άσπρα κουρέλια και μαύρα ποδάρια

Πρώτη μου ζωντανή ενθύμηση* είναι το πρώτο μου ταξίδι. Είχα περάσει το καλοκαίρι στην Κηφισιά, μια εξοχή κοντά στην πόλη που τη λεν Αθήνα, και πήγαινα πρώτη φορά στην Αλεξάνδρεια, όπου κατοικούσε ο αφέντης μου.

Την Αίγυπτο δεν τη γνώριζα καθόλου. Πριν από αυτό το ταξίδι, θυμάμαι μονάχα το μεγάλο περιβόλι της Κηφισιάς, με δέντρα πολλά και λουλούδια, λουλούδια και πάλι λουλούδια. Ήμουν μικρός ακόμη όταν, δεν ξέρω ποιος, με χάρισε στα αφεντικά μου. Και καθώς ξέρετε, για μας όσο και για σας, οι εντυπώσεις αυτής της ηλικίας περνούν χωρίς να αφήσουν σημάδι.

Πρώτη φορά βρισκόμουν σε βαπόρι. Η θάλασσα μύριζε δυνατά, ο άνεμος φυσούσε, και στο αμπάρι ήταν ποντίκια μπόλικα. Τι χαρά για ένα σκυλάκι να χώνεται ανάμεσα σε σεντούκια

και κάσες, και μ' ένα τίναγμα να πνίγει ποντικούς μεγάλους σαν κουνέλια.

Μαζί ταξίδευε όλη η οικογένεια. Μα ιδιαίτερη γνωριμία και φιλία είχα με τον Λουκά και τις δίδυμες Άννα και Λίζα, τα τρία μικρότερα παιδιά του αφέντη μου. Αυτά έρχονταν κι έπαιζαν τακτικά μαζί μου, στην άκρη του περιβολιού της Κηφισιάς, όπου καθόταν ο Σωτήρης ο υπηρέτης, και όπου ήταν και το δικό μου σπιτάκι.

Τον αφέντη μου δεν τον πολυήξερα. Είχε φθάσει από ταξίδι την παραμονή που φύγαμε από την Κηφισιά, με τον μεγάλο του γιο, τον Μήτσο. Ως προς τις δύο κυρίες, την κυρία Βασιωτάκη και την Εύα, τη μεγάλη της κόρη, που ήταν δεκαπέντε χρόνων και δεν καταδεχόταν πια παιχνίδια, σχεδόν δεν τις γνώριζα. Σπάνιες ήταν οι επισκέψεις τους στη δική μου γωνιά του κήπου και μετρημένα τα χάδια τους.

Το βαπόρι ήταν πανηγύρι. Πολλοί οι επιβάτες, και με όλους ήμουν φίλος.

Μόνο με μια κοπέλα, νόστιμη γαλανομάτα Εγγλεζίτσα, τα χάλασα από την πρώτη μέρα.

Μα μήπως έφταιγα εγώ;

Καθόταν σε μια πάνινη καρέγλα* κοντά στον Μήτσο και κουβέντιαζε μαζί του. Στο χέρι της, που τ' άφηνε και κρεμόταν απέξω από την καρέγλα*, βαστούσε ένα άσπρο κουρελάκι, και ενόσω μιλούσε του Μήτσου, το κουνούσε μια εμπρός και μια πίσω, αργά αργά, με τρόπο που μου ερέθιζε τις κυνηγετικές μου διαθέσεις.

Ανασηκώθηκα και όρτσωσα* τ' αυτιά μου. Το κουρελάκι εξακολουθούσε να πηγαινοέρχεται σαν να μου λέει:

—Και αμέ δεν θα με πιάσεις ποτέ... και αμέ δεν... και αμέ δεν... και αμέ δεν...

—Α, έτσι είναι; του φώναξα.

Μ' έναν πήδο όρμησα στο χέρι της Εγγλεζίτσας, άρπαξα το κουρέλι, το τίναξα δυο τρεις φορές, έτσι που να βγάλω από μέσα του κάθε πνοή, και, πιάνοντάς το ανάμεσα στα πόδια μου, του τράβηξα δυο δαγκωματιές και το έκανα τρία κομμάτια.

Πού να φανταστώ εγώ πως θα σηκωνόταν τέτοια επανάσταση για ένα κουρελάκι που σκότωσα!

Η κοπέλα έβγαλε τις φωνές σαν να την είχα προσβάλει, φώναξε πως της έσχισα το νταντελένιο της μαντίλι. Ο Μήτσος, ο Λουκάς, ο κύριος Βασιωτάκης, οι δίδυμες, όλοι σηκώθηκαν ξεφωνίζοντας:

— Μάγκα! Μάγκα!

Δεν ήξερα ποιον να πρωτακούσω, σε ποιον να πρωτοτρέξω. Η κυρία Βασιωτάκη έλεγε και ξανάλεγε πως τα σκυλιά δεν είναι για συντροφιάς. Μόνη η Εύα δεν είχε κουνήσει από την πλαγιοστή της καρέγλα*, και γελούσε με την καρδιά της.

Σταμάτησα να συλλογιστώ πώς να ευχαριστήσω όλους, πώς να πάω διαμιάς* σε όλους, και τότε μ' έπιασε ο Μήτσος και μ' έδειρε.

Δεν πόνεσα πολύ. Ένα δυο μπατσιές* στη ράχη δεν είναι πράμα να γίνει λόγος. Μα το φιλότιμό μου πειράχθηκε πολύ,

γιατί τον Μήτσο δεν τον γνώριζα ακόμη αρκετά, ώστε να παραδεχθώ από εκείνον τέτοιες ελευθερίες απέναντί μου.

Θύμωσα κι εγώ. Κακιωμένος με όλους, αρνήθηκα να πάω στη γαλανομάτα Εγγλεζίτσα που, μετανιωμένη τώρα, με ξαναφώναζε κοντά της. Δεν μ' αρέσουν οι άνθρωποι που ανακατώνονται στις δουλειές των άλλων κι εννοούσα να της το αποδείξω.

Με την ουρά μου χαμηλή έφυγα και κατέβηκα στο αμπάρι, όπου ξέσπασα στα ποντίκια. Όσα παρουσιάστηκαν, όλα τα έπνιξα. Κι εκδικήθηκα έτσι την ανόητη κοπέλα που στάθηκε αιτία να γίνει τόσο περιττή φασαρία.

Τη νύχτα σταματήσαμε σ' έναν λιμένα. Βάρκες σίμωσαν* με φωνές και φασαρία, κόσμος ανέβηκε, άλλος κατέβηκε, μα τ' αφεντικά μου δεν παρουσιάστηκαν. Μόνος ο Μήτσος ανέβηκε στο κατάστρωμα κι έπιασε κουβέντα μ' έναν βαρκάρη, μπαρμπα-Λάμπρο. Ζητούσε νέα για κάποιον, λέει, μπάρμπα του, τον καπετάν Μανόλη, και για έναν ξάδελφό του Περικλή, που καθόταν με τον καπετάν Μανόλη.

— Καλά ήταν όλοι στο Ηράκλειο, αποκρίθηκε ο μπαρμπα-Λάμπρος, καλά ήταν και η Γιαγιά, και τον έστειλαν να πει χαιρετίσματα, γιατί ήταν γέροι πολύ και μικρός ο Περικλής, και δεν μπορούσαν να έρθουν νύχτα να δουν τ' αφεντικά μου.

Δεν μ' ενδιέφερε η κουβέντα, δεν ήξερα κανέναν απ' αυτούς που ανέφεραν, κι έτσι κοίταζα και άκουγα άλλες κουβέντες γύρω μου.

Ο λιμένας λεγόταν Σούδα, και ο τόπος εκείνος Κρήτη. Ήταν

η ιδιαίτερη πατρίδα του αφέντη μου. Είναι, λέει, νησί, δηλαδή ένα μεγάλο κομμάτι γης, τριγυρισμένο από νερό. Επειδή όμως δεν έκανα τον γύρο, δεν σας το βεβαιώνω. Μ' αρέσει να λέω μόνον ό,τι είδα ο ίδιος.

Φύγαμε προτού χαράξει, και την αυριανή, πάλι τα χαράματα, είδαμε μια ξερή λουρίδα κίτρινη, όπου μεγάλες πέτρες ήταν ριγμένες μαζωχτές*. Όσο πλησιάζαμε, ξεχώριζα πως η λουρίδα ήταν γη, και οι πέτρες ήταν σπίτια και ανεμόμυλοι. Ύστερα είδα κατάρτια και πλοία πολλά, ύστερα μαύρα βουνά από κάρβουνα, άσπρα βουνά από σακιά, κίτρινα βουνά από ξύλα, όλα στοιβαγμένα στην προκουμαία. Ύστερα ξεχώρισα ανθρώπους που πηγαينوέρχονταν.

Μα κανένα δέντρο δεν είδα.

Αυτή ήταν η Αλεξάνδρεια. Είχαμε φθάσει. Ήταν όμως γραφτό πως δεν θα τελείωνε καλά το ταξίδι μου.

Πλησίασε το πλοίο και αράξαμε στην προκουμαία. Με μεγάλη μου απορία είδα ένα κύμα από ασπρουλιάρικα ρούχα με μαύρα κεφάλια να ρίχνεται στην ξύλινη σκάλα και να χύνεται στο πλοίο.

Δεν μου είχε τύχει ακόμη να δω μαύρους ανθρώπους, ούτε να τους ακούσω. Τους έβλεπα πρώτη φορά και όλους μαζί, που ανέβαιναν μαλώνοντας και φωνάζοντας.

Φορούσαν κάτι παράξενα μακριά πουκάμισα, βρόμικα και μπαλωμένα, άλλα άσπρα, άλλα μπλου ξεβαμμένα, και άλλα μαύρα, που τα λεν «γκαλαμπίες*». Για να μην τους εμποδίζουν στο βιαστικό τους ανέβασμα, τις είχαν πιάσει στα δόντια τους,

ξεσκεπάζοντας τις φαρδιές τους βράκες και τις μακριές μαύρες τους γυμνές γάμπες.

Πρέπει να ξέρετε πως, από κουτάβι, έχω αντιπάθεια απεριόριστη και ανίκητη για τις γυμνές γάμπες. Πρώτη φορά έβλεπα τόσες πολλές μαζί και όλες μαύρες. Μ' έπιασε κακό που δεν λέγεται, και άρχισα να πηδώ και να γαβγίζω, έτσι, από νευρικάδα*.

Εκείνη τη στιγμή, ένας γυμνοπόδαρος μονομάτης* έφθασε τρεχάτος, σπρώχνοντας και παραμερίζοντας τους άλλους. Άρπαξε τη βαλίτσα της Εύας, τον σάκο της κυρίας Βασιωτάκη κι έσκυψε να πιάσει και άλλα δέματα.

Το ποτήρι ξεχείλισε πια, το είχαν παραξηλώσει!

Πέταξα ένα γάβγισμα και ρίχτηκα στα γυμνά πόδια του μαύρου, που έβγαλε μια φωνή και πήδησε σ' ένα μπάγκο. Πίσω του κι εγώ. Αρπώ την γκαλαμπία* του, τραβώ, γρυλίζω. Τι γίνηκε τότε δεν πολυξέρω. Πάταγος μεγάλος ακούστηκε, έκανα μια κουτρουβάλα* στον αέρα και βρέθηκα χάμω, ανάμεσα σε βαλίτσες, χέρια και πόδια που αλληλοχτυπιούνταν και αλληλοπολεμιούνταν. Ήμουν κάπως ζαλισμένος, μα την γκαλαμπία* δεν την άφηνα από τα δόντια μου.

Γύρω μου με ξεκούφαιναν οι φωνές. Κάποιος με τραβούσε, άλλος με χτυπούσε...

Έξαφνα ο μαύρος μού ξέφυγε, αφήνοντας ένα κομμάτι πανί στα δόντια μου, κι έτρεξε κατά τη σκάλα. Όρμησα πίσω του. Γύρευε τα γυμνά του πόδια.

— Να φορέσεις παπούτσια! Να φορέσεις παπούτσια! του γαβγίζα έξω φρενών, αρπάζοντας πάλι το ρούχο του.

Σε μια στιγμή η γκαλαμπία* του έγινε κουρέλι, σαν καλή ώρα το νταντελένιο μαντίλι της γαλανομάτας, και ρίχτηκα στη φαρδιά του βράκα.

Αυτός, με το τρομαγμένο του μοναχικό μάτι απάνω μου και τα χέρια σηκωμένα, ξεφώνιζε: «Αφρίτ! Αφρίτ!» που θα πει: «Ο διάβολος! Ο διάβολος!». Και φοβόταν να με πιάσει αυτός, κοτζάμ άντρας, εμένα, τον τοσοδά.

Θα πάθαινε και η βράκα του τα ίδια της γκαλαμπιάς*, αν δεν πρόφθαινε ο Μήτσος. Με μια κοφτή στη μύτη, με ανάγκασε ν' ανοίξω το στόμα. Κι έτσι γλίτωσε ο μονομάτης* μαύρος που ακόμα τρέχει.

Μ' έπιασε από τον κολάρο ο Μήτσος και μ' έσυρε πίσω. Μου έδωσε μια δυο στη ράχη και μ' έδεσε με το λουρί.

Η μητέρα του, δυσανεστημένη, αργοκουνούσε το κεφάλι.

— Μα τι πράμα είναι αυτό το σκυλί! Καλέ αυτός είναι άγριος! Πρόσεχε, Χρήστο, μην σου ριχθεί και σένα, είπε σ' ένα νέο που στεκόταν χαμογελώντας πλάι της.

— Α μπα, μην φοβάσαι, αποκρίθηκε ο νέος, με ξέρει εμένα, είμαστε παλιοί φίλοι. Δεν είναι έτσι, Σκαμπ;

Του έριξα μια ματιά, μα δεν κατάλαβα. Ποιανού μιλούσε άραγε; Με κοίταζε μένα, και όμως δεν τον ήξερα καθόλου.

— Είναι καλής ράτσας σκυλάκι, καλά τον διάλεξες, Χρήστο, είπε ο Μήτσος. Πήρε τον χαμάλη*, για κλέφτη και του ρίχτηκε. Αυτό πρέπει να σ' ευχαριστεί, μητέρα, και να σε καθησυχάζει πως θα έχουμε στο σπίτι καλό φύλακα.

Πολύ με κολάκεψαν τα λόγια του Μήτσου, τόσο που δεν

σκοτίστηκα ν' ακούσω τα παρακάτω, ούτε ν' ακολουθήσω τον αφέντη μου που κατέβηκε στην προκυμαία με την κυρά μου, την Εύα και τον ξένο Χρήστο.

Όλοι μαζί μπήκαν σ' ένα ωραίο αμάξι, με ασπροντυμένο αμαξά και δύο μεγάλα άλογα, κι έφυγαν.

Δεν είχα φανταστεί ποτέ πως είμαι από καλή ράτσα. Μα το είχε πει ο Μήτσος, και ο Μήτσος βέβαια ήξερε, αφού είχε μουστάκι και αφού ήταν τόσο όμορφο παλικάρι.

Φουσκωμένος από υπερηφάνεια, τον άφησα να με κατεβάσει και μένα στην προκυμαία, να με βάλει σε άλλο αμάξι, όπου μπήκε με τα μικρότερα αδέρφια του, και να με πάρει όπου ήθελε. Φθάνει που με βαστούσε ο Μήτσος και ήμουν ευχαριστημένος.

Ήταν η πρώτη μου επαφή με την κοινωνία. Και δεν γνώριζα ακόμη τις ματαιότητες του κόσμου.

Ο φίλος μου ο Μπόμπος

Περάσαμε από διάφορους δρόμους, στενούς, στραβούς, όλο αραπιά* και βρόμα. Περνώντας έβλεπα κάτι παράδρομους, ακόμα πιο στενούς και στραβούς, με χαμηλόστενες, μαυρισμένες από τη λήγδα* πόρτες, όπου κάθονταν στο χώμα Αραπίνες, κι έπαιζαν Αραπάκια, και μπαινόβγαιναν κότες, και περιδιάβαζαν* περιστέρια καμαρωτά πλάι σε πεινασμένες γάτες που τα κοίταζαν με λαίμαργα μάτια. Λαχταρούσα να σπάσω το λουρί μου, να πηδήξω από το αμάξι, ν' αρπάξω καμιά γάτα από το σβέρκο και να την τινάξω ώσπου να την πνίξω.

Γιατί πρέπει να ξέρετε πως εμείς οι σκύλοι μισούμε τις γάτες, όπως ο Έλληνας μισεί τον Βούλγαρο. Τουλάχιστον έτσι είπε μια μέρα ο Μήτσος, και ο Μήτσος τα ξέρει αυτά τα πράματα. Αν ρωτήσεις τον Έλληνα, γιατί μισεί τον Βούλγαρο, θα σου πει πως είναι «προπατορικοί* εχθροί». Δεν ξέρω πολύ καλά τι

θα πει αυτό, μα φαντάζομαι πως ο Βούλγαρος θα 'χει κάποια αποφορά που εξωφρενιάζει τον Έλληνα, όπως η γάτα εμάς.

Έτσι συλλογιζόμουν σαν έβλεπα τον περιβολάρη τον Βασίλη...

Μα θα σας τα πω με την αράδα*.

Περνούσαμε λοιπόν από δρόμους και σοκάκια με παλιόσπιτα και μαγαζιά αράπικα, μπαράκες δηλαδή, με το πάτωμα ψηλότερο από τον δρόμο, όπου σταυροπόδι κάθονταν σαρικάδες* και φεσάδες* με γυαλιστές αραδωτές* γκαλαμπίες*, κίτρινες, σταχτιές ή μελιτζανιές, και πουλούσαν υφάσματα, παντούφλες, χαλιά ή χρυσαφικά. Στον δρόμο, πουλητάδες* έσπρωχναν χερμάξες* φορτωμένες χαλβάδες και κόκκινα και άσπρα ζαχαρωτά, μαύρα από τις μύγες. Άλλος, ανακούρκουδα* στο χώμα, έψηνε κάτι κίτρινους κεφτέδες σε λάδι, που σκορπούσε την τσίκνα* του σε όλη τη γειτονιά. Παρακάτω, ένα κοριτσάκι με κόκκινη γκαλαμπία* και το κεφάλι δεμένο σε τσεμπέρι*, που μια φορά ήταν άσπρο, έβαζε κι έβγαζε από ένα καφάσι στο χώμα, και από το χώμα στο καφάσι, κάτι πίτες φτενές και κούφιε, που τις τρώνε οι Αραπάδες αντί ψωμί. Πού και πού στο πεζοδρόμιο, καμιά Αραπίνα, καθισμένη ανακούρκουδα*, πουλούσε τραγουδιστά κουρμάδες* ή σταφύλια αραδιασμένα στο ταψί της που βούιζε από τις μύγες. Και στη λάσπη του δρόμου, Αραπάκια έπαιζαν και φώναζαν, και όπου έβλεπαν αμάξι, πετιούνταν απάνω, έπιαναν στα δόντια την παρδαλή τους γκαλαμπία* ξεσκεπάζοντας όλο το μελαχρινό κορμάκι τους, και χόρευαν και πηδούσαν εμπρός στ' άλογα, που ήταν θαύμα πως δεν πατήσαμε κανένα.

Πολύ μ' ερέθιζαν όλα αυτά, προπάντων που κανένας απ' αυ-

τούς δεν φορούσε παπούτσια ούτε κάλτσες. Αλλά με βαστούσε σφιχτά ο Μήτσος από τον γιακά μου, και μόνο με γαβγίσματα μπορούσα να εκφράσω τον θυμό μου.

Σε λίγο βγήκαμε από τα στενοσόκακα, και περάσαμε από δρόμους πλατύτερους και παστρικούς*, με μεγάλα σπίτια και ωραία μαγαζιά, όπου μ' ευχαρίστηση είδα πάλι διαβάτες που φορούσαν καπέλα και παπούτσια.

Παρακάτω, πέρα από τα μαγαζιά, σπίτια τετράγωνα, όλα με ηλιακούς πλατείς, τριγυρισμένα από περιβόλια, φαίνονταν σαν να κοιμούνταν, με τα παντζούρια τους κατεβασμένα σαν μάτια κλειστά. Κανένα δεν είχε κεραμίδια.

Μπήκαμε σ' ένα απ' αυτά τα περιβόλια με πρασιές, γρασίδι και δέντρα μεγάλα και φουντωτά, που μου θύμιζαν λίγο τη δροσιά της Κηφισιάς.

Μου έβγαλε τότε ο Μήτσος το λουρί, και με άφησε ελεύθερο να τρέξω όπου θέλω.

Εμπρός στη μαρμαρένια σκάλα που ανέβαινε στο πλατύσκαλο του σπιτιού, στεκόταν το αμάξι που είχε φέρει τον κύριο Βασιωτάκη και τις κυρίες. Ήταν ζεμένα δυο ωραία καστανά άλογα, καταϊδρωμένα και ζεσταμένα από τον δρόμο.

Το δεξί, καθώς με είδε, μου έγνεψε με το μάτι και μου είπε:

— Γεια σου, πατριώτη! Από πότε σε ρωμείκη* υπηρεσία;

— Τι είπες; ρώτησα.

Μα την ίδια στιγμή ο αμαξάς, ασπροντυμένος και ασπρογα-

ντωμένος*, μάζεψε τα γκέμια, και τ' άλογα ξεκίνησαν. Έκαναν τον γύρο του κήπου και σταμάτησαν στην άλλη άκρη, εμπρός στους στάβλους.

Τους κυνήγησα, κι έφθασα την ώρα που πηδούσε χάμω ο αμαξάς, και δύο αραπάδες σταβλίτες, που εκεί τους λεν σαΐσηδες, παραλάβαιναν τ' άλογα, τα σκούπιζαν, κι έλυναν τα λουριά τους. Έτρεξα στο δεξί άλογο.

— Τι είπες πριν; το ρώτησα.

— Ήθελα να ξέρω από πότε εσύ, πατριώτης μας, βρίσκεσαι σε ρωμέικη* υπηρεσία.

Το αριστερό άλογο, μια όμορφη φοράδα, τίναξε το κεφάλι και είπε στον σύντροφό της με κάποια περιφρόνηση:

— Σαν δεν βαριέσαι, Μπόμπη, με τέτοια ζέστη! Δεν βλέπεις πως είναι κουτάβι ακόμη και δεν νιώθει τι του λες;

Μου κακοφάνηκε ο τρόπος της.

— Κάλλιο* κουτάβι παρά ξιτισμένο γεροντοκόριτσο, της αποκρίθηκα.

Πέταξε ένα ειρωνικό χλιμίντρισμα, και ακολούθησε τον σαΐση που την πήγαινε στον στάβλο να τη στεγνώσει.

— Γεροντοκόριτσο δύο χρόνων!... έκανε. Και ξιτισμένο κιόλας! Πφφφ.

— Μην συνερίζεσαι την Ντέιζη, είπε με καλοσύνη ο Μπόμπης. Δεν είναι κακιά, μα η ζέστη την πειράζει. Βλέπεις, εμείς οι Άγγλοι υποφέρουμε στη ζέστη.

— Μπα; έκανα. Είσαι Άγγλος;

— Βέβαια. Και συ είσαι.

— Εγώ;

— Ε, καλά, δεν το ξέρεις; Είσαι φοξ τεριέ, και τα φοξ τεριέ είναι πάντα Άγγλοι. Γι' αυτό σε ρώτησα από πότε μπήκες σε ρωμέικη* υπηρεσία.

Δεν μ' άρεσε καθόλου αυτό το αστείο. Ο Μήτσος ήταν Έλληνας, ο Λουκάς και οι δίδυμες επίσης. Τους είχα ακούσει να το λεν τόσες φορές σαν έσειαν* τις σημαιούλες τους με τις γαλάζιες γραμμές και τις έμπηγαν στο σπιτάκι μου, που γινόταν πότε το Κούγκι του Σαμουήλ και πότε το Χάνι της Γραβιάς και πότε η Πύλη του Ρωμανού. Δεν ήθελα καθόλου να είμαι αλλιώτικος απ' αυτούς, και το είπα του Μπόμπη.

Εκείνος χαμογέλασε:

— Τι να κάνεις; Θες δεν θες, είσαι Άγγλος, μου είπε. Άγγλος γεννήθηκες και Άγγλος θα πεθάνεις.

Με δυσaráεστησαν πολύ αυτά τα λόγια. Κατέβασα τ' αυτιά μου και το κεφάλι, κι έκανα για το σπίτι όπου είχα δει τ' αφεντικά μου να μπαίνουν.

Έξαφνα, μου ήρθε μια φωτεινή ιδέα, και τρεχάτος γύρισα στον στάβλο. Οι δύο σαΐσηδες έτριβαν τον Μπόμπη με χοντρές φανέλες, για να τον στεγνώσουν.

— Μπόμπη, του φώναξα, πού γεννήθηκες εσύ;

— Δεν ξέρω, καημένη, μου αποκρίθηκε, μα πιστεύω στον στάβλο, γιατί εκεί με αγόρασε ο αφέντης.

— Α... έκανα μαγκωμένος.

Αυτή η απάντηση δεν με φώτιζε καθόλου. Μα έξαφνα μου ήρθε μιαν ιδέα.

— Μα, φίλε μου, τότε είσαι Αράπης! του φώναξα. Γιατί ο στάβλος είναι σε αράπικο τόπο.

— Όχι, καημένε, έκανε ο Μπόμπης, πώς μπορεί να με αγοράσει στον δικό του στάβλο τούτος ο αφέντης μας; Με αγόρασε στον στάβλο του πρώτου μου αφέντη, του λόρδου*, και με φέρανε δω με βαπόρι, όπου με ανέβασαν και με ξανακατέβασαν μέσα σε κασόνια, με σκοινιά, με βίντσι*, με φωνές, μην ρωτάς φασαρία...

— Α... έκανα πάλι.

Ήταν όλα ακατανόητα για μένα. Κασόνια, βίντσι*, σκοινιά, για να ταξιδεύει ένα άλογο; Εγώ ανέβηκα μόνος μου στο βαπόρι, χωρίς φασαρίες και φωνές. Μα δεν είπα τίποτα. Συλλογιζόμουν. Τον ρώτησα:

— Και πού καθόταν ο αφέντης σου ο λόρδος*;

— Δεν ξέρω...

— Ήταν μήπως στην Κηφισιά; ρώτησα για να τον φέρω στο συμπέρασμα που ήθελα.

— Ξέρω γω; Κηφισιά είναι μια λέξη που την άκουσα συχνά, μα δεν ξέρω τι θα πει.

«Αχ, τι κρίμα να είναι τόσο αμάθητα τ' άλογα» είπα μέσα μου. «Λέει πως είναι Άγγλος και δεν ξέρει πού γεννήθηκε».

Και τον ρώτησα:

— Τι γλώσσα μιλούσαν στον στάβλο σου;

— Αγγλικά. Μ' έλεγαν «νάις μπόι» «φάιν τρότε» που θα πει «όμορφο παιδί» και «καλός δρομέας»...

— Λοιπόν θα πει πως γεννήθηκες σε αγγλικό μέρος, διέκοψα

μ' ενθουσιασμό, και λες σωστά πως είσαι Άγγλος. Εγώ γεννήθηκα στην Κηφισιά, όπου μιλούσαν ελληνικά, ώστε είμαι Ρωμιός*. Βλέπεις, λοιπόν, πως δεν είμαστε πατριώτες.

Ήμουν καταχαρούμενος. Το συμπέρασμά μου μου φαινόταν φωτεινότατο, κι εξέφραζα τη χαρά μου, κουνώντας όλο και γρηγορότερα την ουρά μου. Εκείνος, όμως, έμενε σκεπτικός.

— Μα ο πατέρας σου και η μητέρα σου τι ήταν; ρώτησε.

— Δεν ξέρω, είπα. Δεν τους γνώρισα.

Ο Μπόμπης με κοίταζε όλο και πιο συλλογισμένος.

— Νομίζω πως οι γονείς είναι που σε κάνουν Ρωμιό* ή Άγγλο, και πως η γλώσσα που μιλούν στον στάβλο σου δεν σημαίνει, είπε. Ξέρω πως η Ντέιζι, όταν θέλει να καυχηθεί, λέει πως η μητέρα της...

— Οχ, αδελφέ, άφησε την Ντέιζι! είπα νευριασμένος. Αυτό που σου λέω είναι το σωστό και είμαι Ρωμιός*.

Σήκωσα ψηλά την ουρίτσα μου και βγήκα από τον στάβλο.

— Πρέπει αλήθεια τ' άλογα να είναι κουτά, είπα μέσα μου.

Μα ήταν τόσο καλός ο Μπόμπης, και ο τρόπος του τόσο φιλικός, που λυπήθηκα για τη σκέψη μου αυτή, και πάλι γύρισα στον στάβλο με σκοπό να του πω κανένα καλό λόγο.

Ο Μπόμπης συλλογιζόταν ακόμη.

Καθώς με είδε, χαμήλωσε το κεφάλι, με κοίταξε καλά και μου είπε:

— Ξέρεις;... Θαρρώ πως αυτό που σε κάνει Ρωμιό* ή Άγγλο είναι τ' όνομα. Εσένα πως σε λένε;

— Μάγκα.

—Λοιπόν είσαι Ρωμιός*. Εμένα με λένε Μπόμπη, ώστε είμαι Άγγλος. Και η Ντέιξη είναι Εγγλέζα. Αυτή θα είναι η αλήθεια.

Μα βέβαια αυτή ήταν η αλήθεια.

Από τη χαρά μου έδωσα μια γλειψιά του Μπόμπη και ξανάφυγα τρεχάτος.

—Είναι και μερικά άλογα που δεν είναι καθόλου κουτά, είπα μέσα μου.

Διαβάστε τη συνέχεια στο βιβλίο.